

BØRNS
VILKÅR



FÆLLESSKABSSKOLE

FÆLLESSKABSSKOLERNES GUIDE

FIND VEJ SOM FÆLLESSKABSSKOLE



FÆLLESSKABSSKOLE

Produceret til Fællesskabsskolerne af Børns Vilkår 2024

INDHOLD

Intro	2
Formål	2
Baggrund	4
Børns Vilkårs børnesyn	6
Børns Vilkårs undervisningsprincipper	8
ÅRSHJULET: Følg fællesskabets fodspor	14
Ledelsens rolle	20
Tovholderens rolle	22
Det pædagogiske personales rolle	24
Elevrådets rolle	26
Børns Vilkårs rolle	28

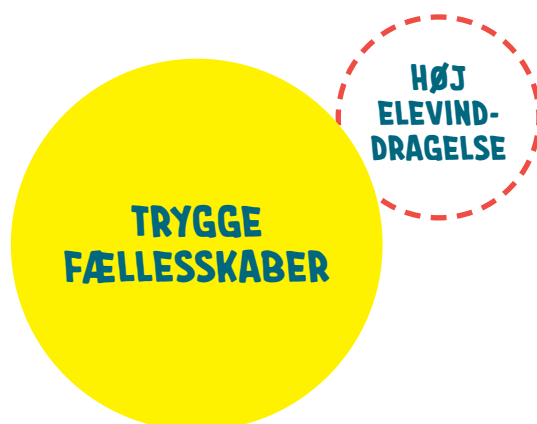
INTRO

Børns Vilkår har udviklet konceptet 'Fællesskabsskoler' for at komme tættere på skolerne, hvor børn og unge lever en stor del af deres hverdagsliv, og for at dele den viden vi får fra BørneTelefonen og HØRT om alt dét, der fylder i et børne- og ungeliv. Vores vision er, at I som fællesskabsskole vil opleve at blive inspireret og understøttet i jeres eksisterende trivselsarbejde med relevante tematikker, der har betydning for børn og unges trivsel og fællesskaber. Det er nemlig med til at styrke elevernes handlekompetence og løfte deres stemmer ind i jeres skoles virke.

FORMÅL

Hvad vil det sige at være en fællesskabsskole?

Børns Vilkårs fællesskabsskoler har som formål at styrke og dyrke **trygge fællesskaber** og løfte børn og unges stemmer med **høj elevinddragelse** i trivselsarbejdet.



- 1 At være en del af trygge fællesskaber i de rammer, børn og unge skal være i i mange timer hver dag, er forudsætningen for, at de kan trives, udvikle sig og lære. I et trygt fællesskab er der plads til alle. Her tør man være, som man er, uden frygt for at blive latterliggjort eller udelukket. Det er altid de voksnes ansvar at forholde sig til, hvad der opstår i fællesskaberne og skabe de nødvendige rammer og relationer, så børn og unge trives.



- 2 At være Børns Vilkårs fællesskabsskole handler også om elevinddragelse og at styrke børn og unges stemmer i det daglige trivselsarbejde på skolen. At få mulighed for at give stemme til, blive hørt og deltage aktivt i eget liv og læring i og uden for skolen, er centrale elementer i børns og unges udvikling og trivsel.

Som fællesskabsskole indtræder I i en forpligtende relation med Børns Vilkår. Det rammesættes med et årshjul og en klar beskrivelse af de roller og aktiviteter, som indgår i dagligdagen som fællesskabsskole samt det digitale univers, der understøtter jer i trivselsarbejdet.

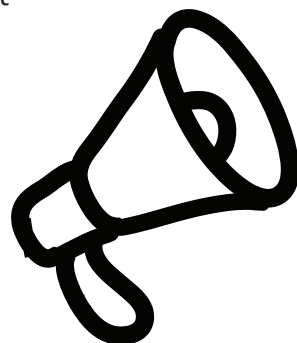
På de følgende sider vil I finde:

- Baggrund for fællesskabsskolerne
- Årshjul, som illustrerer årets gang og aktiviteter
- 'Fællesskab i bevægelse' som afsæt for at være en fællesskabsskole
- Lancering af to nye temaer hvert år
- Det digitale univers
- Ledelsens rolle: At skabe struktur og systematik, tilhør og identitet som en fællesskabsskole
- Tovholderens rolle: At være bindeleddet mellem elevrådet, ledelse, lærere og forældre
- Det pædagogiske personales (lærere og pædagoger) rolle: At stå på en tilgang om trygge fællesskaber og elevinddragelse
- Elevrådets rolle: At løfte elevernes stemmer, skabe ejerskab og handlemuligheder
- Børns Vilkårs rolle: Opstartsmøder, implementering og kontakt til skolerne

BAGGRUND

Som fællesskabsskole står I på Børns rettigheder

Børns Vilkår er en børnerettighedsorganisation, og at være en fællesskabsskole handler derfor i høj grad om at gøre både børn, unge og voksne opmærksomme på de rettigheder, børn og unge har. Alle børn har ret til at indgå i trygge fællesskaber. Retten til omsorg og tryghed og retten til at blive inddraget står helt centralt for Børns Vilkår og jer som fællesskabsskole. At kende sine rettigheder giver mod og handlekraft til, alene eller sammen med andre, at tale højt om det, der fylder i et børne- og ungdomsliv, og skabe positive forandringer i egen tilværelse og i de fællesskaber, børn og unge indgår i. FN's Børnekonvention er vores fælles afsæt for at styrke, at alle børn og unge skal have de bedste muligheder for et godt børne- og ungdomsliv.



BørneTelefonen og HØRT – for alle børn og unge

Alt for mange børn i Danmark står alene med deres problemer. Børns Vilkår kæmper for, at intet barn i Danmark svigtes - hverken af barnets nærmeste voksne, professionelle voksne eller af samfundet. På BørneTelefonen og HØRT har vi tusindvis af samtaler med børn og unge hvert år, hvor de fortæller os det, de ikke kan tale med andre om. Det giver en unik indsigt i børn og unges tanker og problemer, som vi handler på. Vi sikrer, at alle børn og unge har i hvert fald én, som lytter - og vi hjælper børnene med at få den støtte og omsorg, de har brug for.

Som fællesskabsskole vil I møde viden og dilemmaer fra BørneTelefonen og HØRT i alle de indsatser, vi udvikler til jer. De fungerer som et fælles tredje til at igangsætte samtaler og refleksioner og identificere handlemuligheder, hvor elevernes stemmer er de vigtigste. Dilemmaerne vil være genkendelige i et børne- og ungdomsliv og være afsættet for classesamtalerne. Derudover er det vigtigt for alle børn og unge at kende BørneTelefonen og HØRT, så de ved, at der er hjælp at hente, hvis de nære voksne i livet svigter.

Børne Telefonen

BørneTelefonen har siden 1987 været børn og unges linje til rådgivning, trøst eller bare en voksen, der vil lytte. Hver dag året rundt sidder frivillige børnefaglige rådgivere klar til at lytte og rådgive børn og unge om deres problemer, store som små. BørneTelefonen er åben hele døgnet. Alle henvendelser er anonyme. Man kan ringe, chatte, sms'e, skrive i brevkassen eller få og give svar i 'Børn hjælper børn' via BørneTelefonens nummer: 116 111 eller på www.bornetelefonen.dk

HØRT

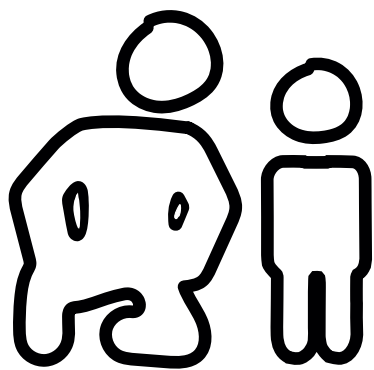
BLIV HØRT. Altid. Med det løfte, har Børns Vilkår etableret et rådgivningstilbud særligt til unge i alderen 15-24 år, der oplever udfordringer og har brug for at blive hørt, forstået og accepteret. Hos HØRT kan unge få professionel rådgivning på en døgnåben chat, memorådgivning eller gruppechat. På gruppechatten kan unge blandt andet møde andre unge online for at drøfte, sparre og dele ud af erfaringer om bestemte temaer og problematikker. HØRT har også instagram-profilen @blivhort med videofortællinger fra unge, som har oplevet udfordringer i livet.

BØRNS VILKÅRS BØRNE SYN

Børns Vilkårs børnesyn¹ tager afsæt i et dobbeltperspektiv – barnets perspektiv og børneperspektivet. Barnets perspektiv indebærer, at børn mødes i øjenhøjde af voksne med respekt, nærvær, anerkendelse og omsorg, og at man forsøger at se verden gennem barnets blik. Vi ønsker, at voksne lytter, forstår og styrker børn og unges stemmer med afsæt i børns rettigheder og anser det enkelte barn som kompetent og som ekspert i eget liv. Børns Vilkår har et børnesyn, hvor børn har problemer, men aldrig er deres problemer. Det betyder også, at vi mener, at det er voksnes ansvar at løse børns problemer.

Børneperspektivet er det børnefaglige blik på, hvad der er vigtigt for børn og unge generelt. Det er Børns Vilkårs viden, holdninger og erfaringer med, hvad der er vigtigt for børn inden for forskellige tematikker. Det kan fx være viden om trivsel, fællesskaber, digitale tendenser, børns rettigheder m.m. Børneperspektivet kræver, at de voksne anvender den viden på en måde, der er meningsfuld for børnene. I kan fx bruge materialet "Børnesyn og elevinddragelse" på fællesskabsskolernes digitale univers til at lægge op til drøftelser og refleksioner på team- og personalemøder.

Barnets perspektiv



BØRN HAR RESSOURCER TIL SELV AT HANDLE I OG ER MED TIL AT SKABE DERES EGET LIV

Graden af medskabelse varierer afhængigt af robusthed og kompetencer

Vi støtter børnene i deres muligheder for at handle aktivt i deres eget liv. Børnene er eksperter i deres eget liv

Børne(fagligt) perspektiv



BØRN HAR BRUG FOR AT BLIVE BEVIDNET - AT BLIVE SET, HØRT OG FORSTÅET

At blive mødt af en voksen, der udviser forståelse og lytter, har betydning for en tillidsfuld relation

Vi møder børn med oprigtig interesse. Børn skal opleve, at deres viden er værdifuld og vigtig, og at de er mennesker med egne synspunkter

Børn skal mødes af voksne på en empatisk og omsorgsfuld måde. Voksne der tror på dem og ved, de godt kan. Voksne der har tillid til børns kompetencer og viden

BØRN ER MENNESKER MED LIGEVÆRDIGE RETTIGHEDER

Vi forsøger at forstå børn ud fra deres egen oplevelse og forståelse af sig selv

Børn kan have et problem, men de ER aldrig et problem. Det er de voksnes ansvar at være med til at løse børns problemer

Vi møder børnene i deres individuelle kontekst og fortæller dem om deres rettigheder

BØRN ER AFHÆNGIGE AF VOKSNE

Vi er opmærksomme på afhængigheds- og magtrelationen mellem barn og voksen

Vi mener, at det er de voksnes ansvar, at børn trives

BØRN UDVIKLER SIG I SOCIALE RELATIONER

Vi forsøger at forstå børn og indleve os i de sammenhænge, de indgår i

Vi er opmærksomme på:

- at børn indgår i mange forskellige sociale relationer på mange forskellige arenaer
- at børns handlinger og forståelser kan være forskellige i forskellige sammenhænge
- at børn handler og reagerer afhængigt af de kontekster, de befinder sig i

BØRNS VILKÅRS UNDERVISNINGSPRINCIPPER

Alle Børns Vilkårs uddannelsesindsatser og skoletilbud hviler på syv undervisningsprincipper, som sikrer barnets perspektiv, trygge fællesskaber og høj elevinddragelse. Undervisningsprincipperne er etableret for at skabe de bedste betingelser for at fremme trivsel blandt børn og unge, at styrke børn og unges fællesskaber, og at sikre at alle børn og unge får anerkendt og respekteret deres rettigheder. Dette vil nemlig være med til at styrke børn og unges handlekompetence og klæde dem på til at se, at der kan være mange handlemuligheder og veje at gå, når noget er svært.

Vi foreslår, at I på personalemøder og i jeres teams drøfter de syv undervisningsprincipper og bringer dem tæt på jeres praksis. Måske kan de supplere og understøtte de pædagogiske og didaktiske refleksioner og tilgange, I allerede står på og omsætter til praksis. Fællesskabsskolernes undervisningsmaterialer er udviklet på baggrund af principperne og vil støtte jer i jeres arbejde som fællesskabsskole.

Børns Vilkårs Fællesskabsskoler understøtter grundskolens formål og fælles mål i fagene

Folkeskolens formålsparagraf vægter den almene dannelses- og trivselsopgave i samspil med de respektive fags kundskaber og færdigheder. Fællesskabsskolerne har øje for dette samspil og vil med sit fokus på trygge fællesskaber og høj elevinddragelse sammen med jer bidrage til at styrke elevernes alsidige udvikling – den fornemme opgave, som I løfter hver eneste dag.

Fællesskabsskolerne understøtter formålet ved at skabe rammer, der har fokus på:

- At høre til i trygge fællesskaber styrker elevernes virkelyst og tillid til egne muligheder
- At blive inddraget, hørt, set og anerkendt styrker elevernes muligheder for at tage stilling og handle
- At skabe deltagelsesmuligheder for alle og sikre børns rettigheder



**AT STYRKE
MANGFOLDIGHED**



**AT STYRKE BØRN
OG UNGES STEMME**



**AT UNDERSTØTTE
TRYGGE FÆLLESSKABER**



**AT STYRKE
BØRNS RETTIGHEDER**



**AT UNDERSTØTTE
ET TRYGT LÆRINGSRUM**



**AT FREMME
AKTIV DELTAGELSE**



**AT STYRKE
HANDLEKOMPETENCE**



§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Her følger nogle konkrete eksempler på, hvordan fællesskabsskolerne kan spille ind i forhold til den understøttende undervisning, SSF og de enkelte fag:

Understøttende undervisning

Man kan her løbende arbejde med at forbedre læringsmiljøet, trivslen og fællesskaberne for alle. Evnen til at reflektere over egne og andres rettigheder og børneliv vil også i høj grad understøtte og styrke elevernes viden, handlekompetence og styrke almen dannelse. Helt konkret kan man ugentligt bruge en lektion med et særligt fokus på klassens forståelse og oplevelse af at være en del af trygge fællesskaber og at blive hørt og inddraget på jeres skole.

Sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab

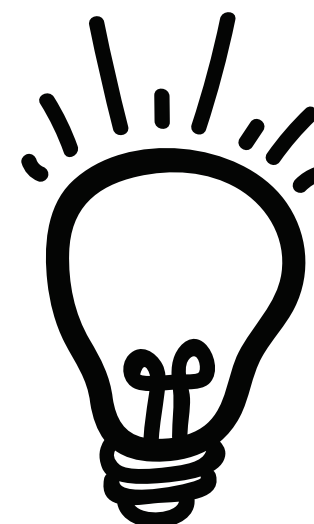
Det obligatoriske emne har som formål at udvikle elevernes forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig kan tage kritisk stilling og handle for at fremme egen og andres sundhed og trivsel. Den brede og positive tilgang til sundhed er afgørende for fællesskabsskoler og understøtter jeres arbejde med det obligatoriske emne ved at sætte rettigheder, grænser, relationer, følelser, mangfoldighed, elevinddragelse og fællesskaber på skemaet og give jer rammer til at kunne tale om det, der fylder i et børne- og ungeperspektiv på godt og ondt.

Inspiration til fagene

Det kan give mening for flere fag at bringe viden om rettigheder (FN's Børnekonvention), børnesyn og trygge fællesskaber i spil. Det kan fx være i kristendomskundskab, historie og samfundsfag, når man i klassen reflekterer over, hvad et godt børneliv er, eller når man underviser i forskellige demokratiopfattelser, religionsfrihed og ytringsfrihed. I dansk og i sprogfagene kan man inddrage artikler fra FN's Børnekonvention i forbindelse med arbejdet med analyse, fortolkning og perspektivering, og i den forbindelse, viden om, hvad trygge fællesskaber betyder for menneskers relationer og eksistens.

I undervisningsmaterialerne og temaerne i Fællesskabsskolernes digitale univers vil I møde en bred vifte af genrer, hvor eleverne selv skal være skabende og producere fx tegneserier, kampagner, podcast m.m. I vil også finde materialer, som henvender sig til konkrete fag fx i materialet "Pres og Stress", hvor eleverne i samfundsfag kan arbejde med kvantitative og kvalitative data fra BørneTelefonen og i matematik kan arbejde med statistisk analyse af en af Børns Vilkårs spørgeskemaundersøgelse omhandlende præstationspres og stress.

I forbindelse med afholdelse af 'Fællesskab i bevægelse' kommer eleverne helt naturligt til at arbejde med idrætsfaget og opleve, hvordan det styrker fællesskabet at bevæge sig sammen. Materialet til 'Fællesskab i bevægelse' tager højde for, at alle elever har mulighed for at deltage i de forskellige aktiviteter, og at aktiviteterne varierer i energiniveau og form.





Kom godt i gang med årshjulet

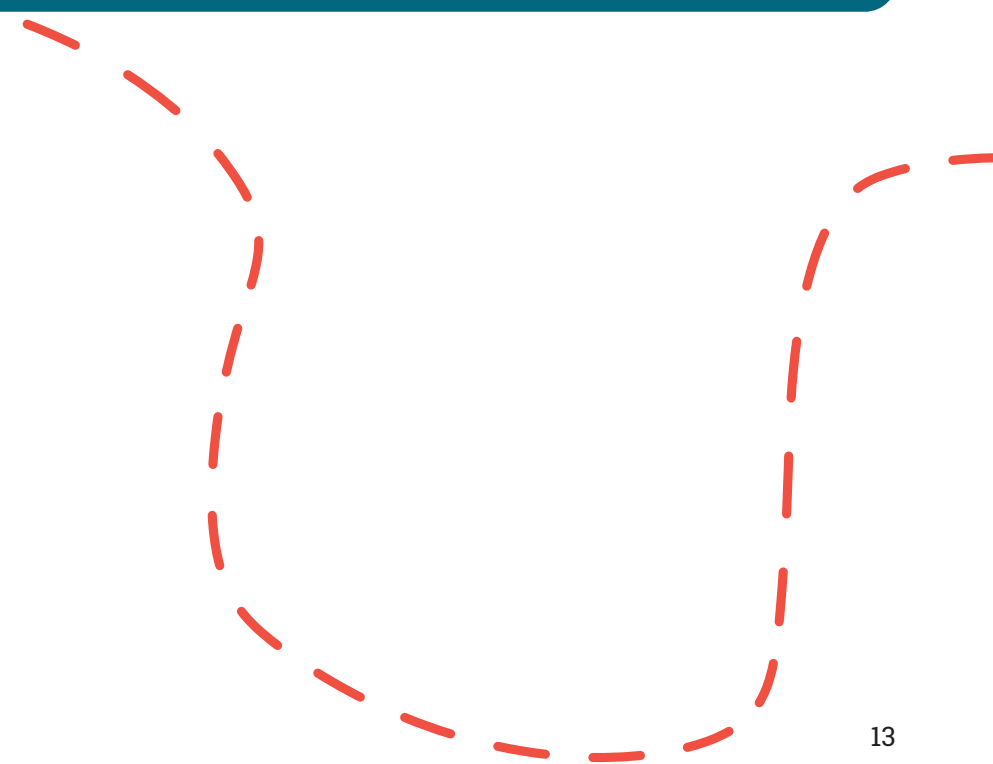
På næste side ser I et bud på et årshjul til jer som fællesskabsskole. Hvis I følger fællesskabets fodspor på illustrationen, finder I vej til de aktiviteter og indsatser, som kan hjælpe jer med at implementere indsatsen og understøtte jeres trivselsarbejde.

Ved hvert nedslag lander I på en stjerne, der fortæller jer, hvad I kan gøre og i hvilken rækkefølge i løbet af skoleåret.

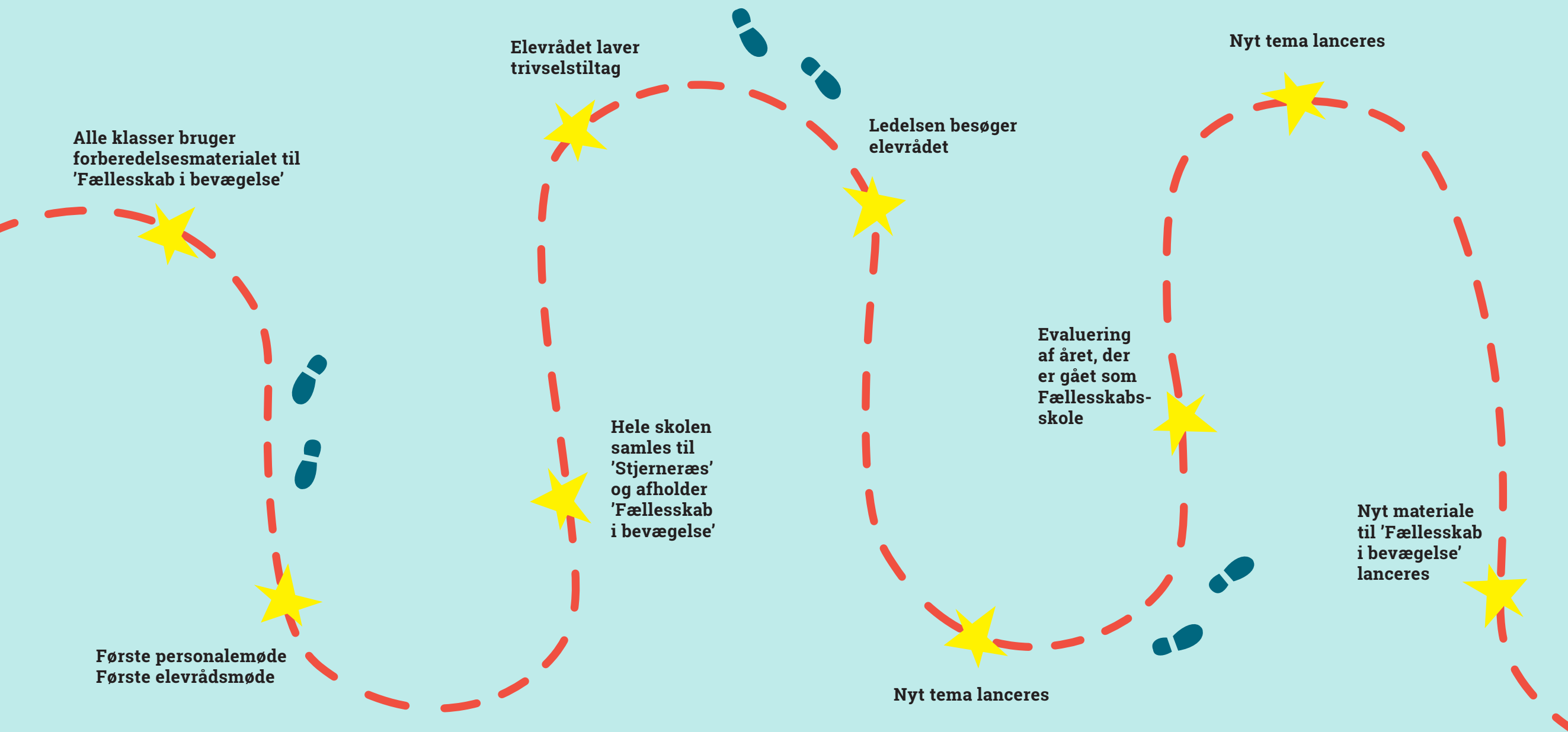
I oversigten på side 16-17 kan I hente inspiration til at sætte aktiviteter og indsatser endnu mere i system i en kalenderoversigt.

Den største indsats for jer som skole ligger i at afvikle 'Fællesskab i bevægelse' i første del af skoleåret. Det er det, vi særligt har forpligtet hinanden på.

Herefter er det op til jer at vælge ud i alle materialer og temaer. Vi anbefaler at vælge to temaer om året, som I vil fordybe jer i. Om I gør det fælles på hele skolen, i teams, på årgangen eller klassevis er op til jer at vurdere, så det giver bedst mening på jeres skole. Så længe I erfaringsudveksler og hjælper hinanden med at følge fællesskabets fodspor og mærke jeres identitet som fællesskabsskole. Det er ledelsens og tovholderens opgave at facilitere rammer og struktur for dette.



ÅRSHJULET:
FØLG FÆLLESSKABETS FODSPOR



AUGUST:

- Skoleårets første personalemøde – ledelse og tovholder præsenterer årshjulet og skaber et fælles refleksionsrum til at drøfte jeres daglige praksis som fællesskabsskole, undervisningsprincipper, temaer m.m.
- Første elevrådsmøde: Hvad betyder det for os at være en fællesskabs-skole? Opstart af elevrådets rolle og opgaver til 'Fællesskab i bevægelse'.

SEPTEMBER:

- Alle klasser arbejder med forberedelsesmaterialet til 'Fællesskab i bevægelse'.
- Elevrådet forbereder 'Stjerneræset'.

OKTOBER:

- 'Fællesskab i bevægelse' – Stjerneræset skydes i gang af elevrådet på skolernes motionsdag.
- Elevrådet vælger tre budskaber fra dagen, som de vil fokusere på til de kommende elevrådsmøder.

NOVEMBER - DECEMBER:

- Elevrådet arbejder videre med budskaber fra 'Fællesskab i bevægelse'.
- Nyt tema fra Børns Vilkår lanceres med undervisningsmateriale til alle klasser og pædagogisk personale.
- Nyhedsbrev fra Børns Vilkår sendes ud.

JANUAR - FEBRUAR:

- Elevrådet arbejder videre med budskaber fra 'Fællesskab i bevægelse' og inviterer ledelsen med på et elevrådsmøde for at tale om, hvad man kan gøre mere af på jeres skole.
- Skoleledelsen bringer elevernes input og stemmer på dagsorden til skolebestyrelsesmøde.

MARTS - APRIL:

- Ledelse og tovholder bringer elevrådets stemmer og ideer til handling.
- Nyt tema fra Børns Vilkår lanceres med undervisningsmateriale til alle klasser og pædagogisk personale.
- Nyhedsbrev fra Børns Vilkår sendes ud.

MAJ - JUNI:

- Evaluering af året, der er gået på et personalemøde, hvor hver classes lærere/pædagoger bringer elevernes stemmer med sig.
- Materiale til 'Fællesskab i bevægelse' lanceres.
- Opfølgende møde med Børns Vilkår.

SEPTEMBER:

- Børns Vilkårs julekalendere (kan sælges fra september til december): I kan bestille julekalendere til jeres skoleklasse og tjene penge til klasseaktiviteter. Overskuddet går til BørneTelefonen.



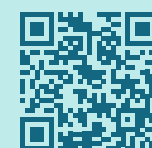
OKTOBER:

- Bag for Børnetelefonen: Bag kager sammen og støt BørneTelefonen. Læs mere og tilmeld jer her.



JANUAR - FEBRUAR:

- Børns Vilkårs forårslotteri (fra januar-juni): I kan bestille lodder til jeres skoleklasse og tjene penge til klasseaktiviteter. Overskuddet går til BørneTelefonen.



Fællesskab i bevægelse – Børns Vilkår bidrag til skolernes motionsdag

'Fællesskab i bevægelse' er Børns Vilkår fællesskabsskoler afsæt for at etablere sig som en fællesskabsskole og også en tilbagevendende begivenhed hvert år på skolen. Det er en dag i fællesskabets tegn, der afvikles på skolernes motionsdag. Dagen indeholder et klart budskab om, at når vi sammen bruger kroppen gennem bevægelse, leg og motion, skaber vi fælles oplevelser, gode grin og minder, der er med til at styrke trivsel og følelsen af at stå sammen og høre til.

I aktiviteterne til 'Fællesskab i bevægelse' har vi taget højde for, at alle kan være med og derved opleve på egen krop, hvordan det føles at være en del af et større skolefællesskab. Vi har udvalgt varierende bevægelsesformer, så eleverne både vil opleve stille aktiviteter, hvor der er ro til at forbinde sig til sin krop og sanser lige så vel som aktiviteter, der indbyder til fuld power, grin og hej.

Eleverne møder de forskellige aktiviteter i det såkaldte 'Stjerneræs', hvor konkurrenceelementet er skruet ned, og hvor det i stedet vægtes, at hver klasse vinder ved at have gode kampråb, heppe, støtte og hjælpe hinanden. Programmet for dagen er sat til at vare 2,5 timer, og I har som skole både mulighed for at udvide programmet, og også at koble andet indhold på dagen, hvis I fx har en fast tradition for jeres motionsdag, som I gerne vil fortsætte med.

Elevrådet spiller en aktiv rolle i forbindelse med dagen. Udover at være værter ved dagens start og slutning, skal de selv bidrage med en aktivitet til 'Stjerneræset' samt arbejde videre med de emner, som skolens elever finder vigtigt ift. det givne års tema. Alle elever på skolen har forinden arbejdet med det specifikke tema i forberedelsesmaterialet og har produceret et budskab, som de har med til dagen, og som de viser frem for de andre klasser. Hvert år i juni lanceres nyt materiale til 'Fællesskab i bevægelse'.

Nye temaer hvert år

To gange årligt udkommer der nye temaforløb på fællesskabsskolernes digitale univers. Det kan både være i form af undervisningsmateriale til elever og viden og inspiration til fagpersoner, herunder videoer og podcasts. I kan finde temaer som: Stress og pres, børnesyn og elevinddragelse, ensomhed, digitale fællesskaber m.m. I vil også finde materiale særligt udviklet til elevrådet for at understøtte deres arbejde med at gå fra idé til handling.

Undervisningsmaterialet og temaerne bliver dels udviklet på baggrund af viden om børn og unges trivsel, som Børns Vilkår indsamler gennem børnepanelsundersøgelser og samtaler på BørneTelefonen og dels gennem Børns Vilkår forskellige pædagogiske udviklingsprojekter, undervisningsindsatser og programsamarbejder. Helt centralt i alt materialet er et fokus på børnenes perspektiv og inddragelse af alle børns stemmer i skolens trivselsarbejde.

Vi anbefaler, at tovholderen på skolen holder sig opdateret omkring lanceringen af nye temaer og får kommunikeret det ud til resten af det pædagogiske personale.

Det digitale univers

For at komme ind på fællesskabsskolernes digitale univers, skal du gå ind på siden: www.bornsvilkar.dk/f-skoler eller scanne med din telefon her.

Du logger ind med dit Uni-login og kommer ind på en side med introduktion til fællesskabsskolerne og inspiration til, hvad I som skole kan skrive på Aula og Facebook om jeres medlemskab af Børns Vilkår fællesskabsskoler. I kan også downloade logoet og bruge det til at skabe og forme jeres identitet som fællesskabsskole.

På siden kan I klikke rundt og udforske vores forskellige tilbud til jeres skole. I vil bl.a. finde materiale til 'Fællesskab i bevægelse', temaforløb (til både elever og fagpersoner), link til rapporter udgivet af Børns Vilkår m.m.

Det kan være en god ide at være nysgerrige på universet i fællesskab, fx på teammøder og personalemøder, så I sammen kan vælge og finde det, der passer lige præcis til jeres klasser og skole.

På de følgende sider kan I læse om de vigtige roller, som ledelsen, tovholderen, det pædagogiske personale, elevrådet og Børns Vilkår har for at skabe en fællesskabsskole med fokus på trygge fællesskaber, og som hører og inddrager elevernes stemmer.



LEDELSENS ROLLE

Som leder spiller du en afgørende rolle i skolens tilblivelse og virke som Børns Vilårs Fællesskabsskole. For det første, er det helt centralt, at du tager ejerskab og engagerer dig i, hvad det vil sige at være fællesskabsskole. Det skal være tydeligt for personalegruppen, hvorfor man som skole har valgt at være fællesskabsskole, og hvad det betyder for lærere og pædagogers praksis. Det er vigtigt, at ledelsen bakker op og skaber de rammer, der skal til for, at det pædagogiske personale også kan tage ejerskab og kan sætte sig ind i de enkelte materialer og drøfte, hvordan de kan anvendes med eleverne.

Det er dig som leder, der har ansvar for, at der vælges en eller flere tovholdere, som skal agere bindeled mellem ledelsen, pædagogisk personale og elever i forhold til den fælles indsats for at skabe en kulturel identitet som fællesskabsskole og implementere indsatsen. Du har ansvar for, at der afsættes ressourcer til tovholderen, så der er tid og mulighed for at sætte sig ind i nyt materiale, planlægge dagen 'Fællesskab i bevægelse', kommunikere ud til kollegaer m.m. Du samarbejder med tovholderen om, at skolen på bedst mulig vis får implementeret og understøttet fællesskabsskolernes årshjul.

I relationen til Børns Vilår har du en central rolle. Det er dig, der sætter rammerne for opstartsmødet og inviterer tovholder og elevråd med. Det er dig, der inviterer personalet til det oplæg, som afholdes af Børns Vilårs uddannelseskonsulent, og sikrer, at de opfølgende samtaler med Børns Vilår gennemføres enten af dig eller tovholder.

Det er vigtigt, at ledelsen på en fællesskabsskole understøtter elevrådet, så elevernes stemmer indtænkes i de trivselsfremmende tiltag på skolen. Når en skole bliver fællesskabsskole, forpligter den sig på at understøtte trygge fællesskaber på skolen og styrke elevernes stemmer. Det er fx vigtigt, at du inviterer elevrådet med til opstartsmødet og generelt tænker dem ind som vigtige aktører for at understøtte skolen som en fællesskabsskole.

Det er ledelsens ansvar at kommunikere udadtil fx til forældregruppen, at I er en fællesskabsskole, og hvad det specifikt betyder på jeres skole. Det gælder også ift. at sikre, at medlemskabet af fællesskabsskolerne er synligt, fx helt konkret ved at banneret for fællesskabsskolerne er hængt op og kan ses af elever, personale og forældre.

Ledelsen har en central rolle for at 'Fællesskab i bevægelse' bliver en aktiv del af skolens motionsdag. For at understøtte dette har du en opgave i at sikre, sammen med tovholderen, at materialet er tilgængeligt og i brug i alle klasser, og at de fysiske rammer er på plads til afholdelse af dagen.

Herunder er ideer til, hvordan ledelsen kan understøtte, motivere og initiere anvendelsen af materialerne – både ude i klasserne og i fællesskab med det pædagogiske personale.

- Anvend materialet om børnesyn, som er udviklet til brug på personale-møder/-dage, hvor man ønsker at arbejde med børnesyn, elevinddragelse og trivsel. Det kan fx anvendes til opstart som fællesskabsskole.
- Bring de temaer/materialer, der optager jer, op på pædagogiske møder og inviter teams til at dele deres erfaringer og dialoger med eleverne om temaerne.
- Tag stilling til, sammen med tovholderen, hvordan I vil arbejde med at være en fællesskabsskole på jeres personalemøder og teammøder. Det kan være en god ide at have et fast punkt på hvert personale-møde for at styrke jeres fælles identitet som fællesskabsskole og skabe systematik i arbejdet med at fremme med trygge fællesskaber og elevinddragelse. Her kan I fx give plads til erfaringsudveksling om 'Fællesskab i bevægelse', jeres arbejde med de to årlige temaer, Børns Vilårs undervisningsprincipper, formålet med at være en fællesskabsskole, inddrage elevernes stemmer og perspektiver, hvordan I vil formidle til forældre, at I er en fællesskabsskole m.m.



TOVHOLDERENS ROLLE

Som tovholder er du bindeleddet mellem ledelse, pædagogisk personale og elever i jeres fælles indsats for at skabe en kulturel identitet på skolen som fællesskabsskole og implementere indsatsen. Du er også en vigtig aktør i samarbejdet med Børns Vilkår og deltager i opstartsmøder og opfølgende møder.

Din opgave er, at årshjulet er tydeligt og synligt for alle. På den måde planlægger du i samråd med ledelsen, hvornår og hvordan aktiviteterne på årshjulet skal udfoldes på lige præcis jeres skole. Du har derfor også sat dig ind i fællesskabsskolernes digitale univers og er opdateret på nyheder, nye undervisningsmaterialer og tematikker, så du er på forkant og kan hjælpe og understøtte dine kollegaer i at implementere indsatsen i praksis.

Det er vigtigt, at der er afsat ressourcer til tovholderen, så tovholderen har tid til at planlægge, koordinere og sikre fremdrift i jeres virke som fællesskabsskole. Som tovholder har du også en vigtig rolle i at være tæt på elevrådet. På den måde kan du være med til at sikre, at elevernes stemmer og input til trivselsfremmende tiltag og trygge fællesskaber på jeres skole, vægtes højt, og at både elever og lærere mærker og oplever, at I er en fællesskabsskole. Det gælder både på personalemøder, elevrådsmøder og forældremøder. Altid understøttet og i samråd med ledelsen.

Her er konkrete bud på tovholderens funktion og muligheder for at understøtte, motivere og synliggøre jeres arbejde som fællesskabsskole.

- Præsenter årshjulet på første personalemøde i skoleåret. Hæng årshjulet synligt op i personale rummet og vend jævnligt tilbage til årshjulet i løbet af skoleåret.
- Planlæg møder med ledelsen, så I sammen sikrer jeres identitet og virke som fællesskabsskole.
- Samarbejd med elevrådet – hvad ønsker/forventer eleverne af at være en fællesskabsskole? Hvilke trivselsfremmende tiltag vurderer eleverne, der er brug for mhp. at sikre trygge fællesskaber og høj elevinddragelse?
- Planlæg og afvikl 'Fællesskab i bevægelse' på skolernes motionsdag i samarbejde med elevrådet.
- Etabler en fællesskabsvæg sammen med elevrådet et centralt sted på skolen. Her kan jeres banner, Børnekonventionen, budskaber fra 'Fællesskab i bevægelse' m.m. synliggøres og skabe en fællesskabsfølelse af, at det er det, I sammen står på på jeres skole.
- Sikr, at alle nyheder og materialer fra Børns Vilkår når ud til hele personalegruppen.



DET PÆDAGOGISKE PERSONALES ROLLE

Som lærer og pædagog på en fællesskabsskole har du en vigtig rolle i at kommunikere til dine elever, at I er en fællesskabsskole, og at I har et særligt fokus på at sikre trygge fællesskaber på jeres skole. Du har en central rolle i forhold til at engagere dine elever – og særligt i forbindelse med afholdelse af dagen 'Fællesskab i bevægelse'. På denne dag, hvor hele skolen sætter fællesskabet på skemaet, er det vigtigt, at du forbereder dine elever vha. det forberedende materiale og motiverer dem til at give den gas og sammen hylde fællesskabet.

Vores ambition er, at alle lærere og pædagoger på fællesskabsskoler vil opleve at have adgang til undervisningsmateriale og opkvalificerende materiale, som understøtter deres eksisterende trivselsarbejde. Vi ønsker, at relationen til Børns Vilkår i kraft af jeres medlemskab som fællesskabsskole er meningsfuld og at temaerne er relevante. Derfor har du og dine kollegaer en vigtig rolle i at komme med jeres inputs og tanker til nyt materiale, der udvikles hvert år til fællesskabsskolerne, og som kan findes på det dertilhørende digitale univers. Jeres idéer og inputs kan gives videre til tovholderen på jeres skole.

I universet vil I finde materialer til undervisningsforløb og dagen 'Fællesskab i bevægelse'. Vi anbefaler, at tovholderen orienterer jer om, når nyt materiale lanceres, og at I sammen i teams drøfter, hvilke materialer der kan være relevante for jeres klasser, og hvornår og hvordan det giver mening at bruge dem. Vi ved, at det kan være en udfordring at facilitere processer, hvor elevernes stemmer bliver inddraget - dette tager vi højde for i undervisningsmaterialet og understøtter jer, så I kan være med til at aftabuisere nogle af de emner, elever ikke taler om, men som vi ved fra BørneTelefonen, optager mange børn og unge. Eleverne kommer selv til at pege på handlemuligheder og løsninger på svære udfordringer. Vi bruger virkelige historier fra BørneTelefonen, som eleverne kan spejle sig i, og derigennem får de viden om, at andre børn og unge har det ligesom dem. De udfordringer, børn og unge står i normaliseres og giver indblik i, at man ikke er alene.

I universet vil I også finde materiale, som henvender sig specifikt til jer som fagfolk. Dette materiale bliver formidlet i et lettilgængeligt format som podcast, video eller korte tekster, så I nemt bliver klædt på med ny og aktuel viden om trivselstemaer som fx børn og unges online fællesskaber og skolefravær. I bliver støttet i at omsætte denne viden til fælles forståelser og konkrete tiltag i jeres pædagogiske praksis i form af dialogøvelser, som I kan anvende i teamet eller i den samlede personalegruppe.

Her er konkrete bud på lærerens og pædagogens funktion og opgaver:

- Orientér dig løbende på det digitale univers og bring det undervisningsmateriale i spil, som er relevant for dine elever.
- Diskutér materialet med dit team.
- Klæd dine elever på til dagen 'Fællesskab i bevægelse' ved at bruge 1-2 lektioner på det forberedende materiale, som forberedelse til dagen.
- Tal med dine elever om det at være en fællesskabsskole, og informer dem om, at de altid kan ringe til BørneTelefonen/HØRT.
- Identificér nye temaer til nyt materiale til fællesskabsskolernes digitale univers.

Som elevrådskontaktlærer:

- Få engageret elevrådet til at være værter ved 'Fællesskab i bevægelse' og styrk dem i at udarbejde en fællesskabende aktivitet til selve dagen.

Citater fra
evalueringsrapporten:

Men bare det, at der er film og mange materialer, gode idéer, powerpoint... Det er supergodt. Det skyldes, at det er nemt tilgængeligt at få fat i. Dét, er der ingen tvivl om, at det betyder noget.

Lærer, Folkeskole

Det fungerede rigtig godt at anvende dem [red. materialerne]. Der brugte jeg et forløb hos jer, hvor jeg sagtens kunne have brugt en uge mere. Der var mange materialer. Mega anvendeligt og nemt at gå til. Børnene var meget positive over for det. De elskede den uge!

Lærer, Folkeskole

Oplægget på personalemødet var rigtig fint også. At der kommer en fra jer og fortæller om det – det gør noget andet. Fedt at få den der introduktion.

Skoleleder, Privatskole

ELEVRÅDETS ROLLE

Som fællesskabsskole har jeres skole forpligtet sig til at sikre høj elevinddragelse – det betyder, at de har lovet at lytte til jeres inputs og bruge jer, når trivslen på skolen skal styrkes.

Elevrådet er helt centrale for at skabe en kultur på skolen, hvor fællesskaber er på dagsorden. Elevrådet spiller en særlig rolle i forhold til at være med til at sikre, at alle elever føler, at de er del af trygge og positive fællesskaber på skolen. Det er elevrådets ansvar at råbe højt, hvis nogle elever ikke har det godt, og der skal skabes forandringer på skolen. Og fordi jeres skole er en fællesskabsskole, så har de voksne forpligtet sig til at lytte til dét, I siger og handle på det.

I forbindelse med skolernes motionsdag og 'Fællesskab i bevægelse' har elevrådet en særlig rolle. Elevrådet skal være værter og byde hele skolen velkommen til dagen og stå for en fælles opvarmning. Elevrådet har også den opgave at finde på en aktivitet, som alle klasser skal igennem – en aktivitet, som styrker fællesskabet på skolen. Elevrådet skal derfor afsætte minimum ét elevrådsmøde inden 'Fællesskab i bevægelse' til at arrangere værtskabet og finde på en aktivitet. Hvert år vil der være gode idéer at hente i materialet for dagen. I slutningen af dagen indsamler elevrådet klassebudskaber, som de arbejder videre med til det næste elevrådsmøde. Det er elevrådets opgave at arbejde for, at dét, som klasserne har fundet vigtigt i forhold til det givne års tema, prioriteres og bliver omsat til handling på skolen.

Her er konkrete bud på elevrådets funktion og opgaver:

- Informér de andre elever på skolen om, at I er en fællesskabsskole, og at jeres skole derfor har forpligtet sig til at arbejde for trygge fællesskaber og at jeres stemmer skal høres og inddrages, når beslutninger skal træffes, og trivslen styrkes.
- Find værter fra elevrådet, som har lyst til og mod på at byde alle elever på skolen velkommen til 'Fællesskab i bevægelse'.
- Find på en aktivitet, som styrker fællesskabet på skolen, og som afholdes til 'Fællesskab i bevægelse'.
- Udvalg og omsæt de klassebudskaber I modtager til 'Fællesskab i bevægelse' til konkrete handlinger på skolen.
- Sæt Fællesskabsskolerne på som et fast punkt på jeres elevrådsmøder, hvor I enten følger op på aktiviteter eller tager initiativ til nye i fællesskabets tegn.



BØRNS VILKÅRS ROLLE

Børns Vilkårs rolle er at tilbyde viden, materialer og inspiration til at skabe en skolekultur, hvor eleverne involveres og inddrages i at skabe trygge og rummelige fællesskaber. Vi har en målsætning om at styrke trivslen hos så mange børn og unge over hele landet som muligt, og vores fællesskabsskoler spiller en central rolle i dette arbejde.

I vores samarbejde skal Børns Vilkår sikre, at I som skole føler jer trygge og klædt på til at være en fællesskabsskole. Det betyder helt konkret, at Børns Vilkår leverer:

- En uddannelseskonsulent, der er jeres tætte kontaktperson i samarbejdet
- Opstartsmøde med ledelse, tovholder og elevråd faciliteret af Børns Vilkårs uddannelseskonsulent
- Personalemøde med introduktion til at være en fællesskabsskole faciliteret af Børns Vilkårs uddannelseskonsulent
- En fysisk udgave af 'Fællesskabsskolernes Guide' med formål, baggrund, rollebeskrivelser, årshjul og det digitale univers
- Adgang til det digitale univers med undervisningsmaterialer og tematikker til at arbejde med elevinddragelse og positive fællesskaber
- Adgang til det digitale univers' materiale til jer som fagfolk med ny og aktuel viden om trivselstemaer som fx børn og unges online fællesskaber og skolefravær samt ideer til, hvordan I kan drøfte temaerne og reflektere sammen
- Indhold til 'Fællesskab i bevægelse', hvor hele skolen arbejder med trivsel, krop og bevægelse set fra et fællesskabsorienteret perspektiv
- Info og nyheder om den nyeste viden om børn og unges trivsel og indsatser for jer som fællesskabsskole
- Rabat på Børns Vilkårs mange undervisningstilbud.

**BØRNS VILKÅR ØNSKER JER GOD FORNØJELSE
MED AT FINDE JERES VEJ SOM FÆLLESSKABSSKOLE**



FÆLLESSKABSSKOLE

BØRNS
VILKÅR